

Mål T-325/01

DaimlerChrysler AG mot Europeiska gemenskapernas kommission

”Konkurrens — Artikel 81 EG — Konkurrensbegränsande samverkan — Agenturavtal — Distribution av motorfordon — Ekonomisk enhet — Åtgärder som syftar till att hindra parallellhandeln med motorfordon — Prisfastställelse — Förordning (EG) nr 1475/95 — Böter”

Förstainstansrättens dom (femte avdelningen) av den 15 september 2005 . . . II - 3326

Sammanfattning av domen

- 1. Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Avtal mellan företag — Begrepp — Samordnade uppträdanden mellan en eller flera företag — Omfattas — Ensidigt agerande — Omfattas inte
(Artikel 81.1 EG)*
- 2. Konkurrens — Gemenskapsregler — Företag — Begrepp — Ekonomisk enhet — Särskild juridisk person som är bunden genom ett agenturavtal — Förutsättningarna för en ekonomisk enhet
(Artikel 81.1 EG)*

3. *Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Förbud — Gruppundantag — Förordning nr 1475/95 — Begreppet återförsäljning*
(Kommissionens förordning nr 1475/95, artikel 10.12)
4. *Konkurrens — Administrativt förfarande — Meddelande om invändningar — Nödvändigt innehåll — Iakttagande av rätten till försvar*
(Rådets förordning nr 17, artikel 19.1; kommissionens förordning nr 99/63, artiklarna 2 och 4)
5. *Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Samordnat förfarande — Begrepp — Samordning och samarbete strider mot kravet på att ekonomiska aktörer självständigt skall bestämma sitt agerande på marknaden*
(Artikel 81.1 EG)
6. *Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Avtal mellan företag — Kommissionen har bevisbördan för överträdelsen — Bevis för att företaget har deltagit i sammanträden som haft ett konkurrensbegränsande syfte — Bevis för att företaget har tagit avstånd från de beslut som fattats*
(Artikel 81.1 EG)
7. *Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Beslut som har fattats av en företagssammanslutning — Icke bindande beslut som har fattats av en företagssammanslutning och följts av sammanslutningens medlemmar — Omfattas*
(Artikel 81.1 EG)
8. *Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Inverkan på handeln mellan medlemsstaterna — Konkurrensbegränsande samverkan som berör en medlemsstats hela territorium — Automatisk påverkan*
(Artikel 81.1 EG)
9. *Konkurrens — Gemenskapsregler — Överträdelse av ett dotterbolag — Moderbolagets ansvar — Villkor — Den omständigheten att dotterbolaget är en särskild juridisk person saknar betydelse — Det faktum att dotterbolaget är helägt beaktas — Det ankommer på moderbolaget att kullkasta presumtionen att det har ett avgörande inflytande över dotterbolagets agerande*
(Artikel 81.1 EG)

1. Förbudet i artikel 81.1 EG avser uteslutande samordnade uppträdanden mellan två eller flera företag i form av avtal mellan företag, beslut av företagssam-

manslutningar eller samordnade förfaranden. Begreppet avtal, i den mening som avses i denna artikel bygger således på att det föreligger en gemensam vilja

mellan minst två parter. Härav följer att när en tillverkares beslut utgör ett ensidigt agerande från företagets sida omfattas inte detta beslut av förbudet i nämnda artikel.

(se punkterna 83 och 84)

2. Det faktum att två företag formellt är skilda åt på grund av att de är särskilda juridiska personer är inte avgörande vid tillämpningen av konkurrensreglerna. Det betydelsefulla är huruvida de skall anses uppträda som en enhet på marknaden. Det kan således vara nödvändigt att avgöra huruvida två företag som är olika juridiska personer utgör eller hör till ett och samma företag eller en och samma ekonomiska enhet som har ett enhetligt uppträdande på marknaden.

En sådan situation omfattar inte endast fall då det föreligger ett moder/dotterbolagsförhållande utan kan under vissa omständigheter även omfatta förhållandet mellan ett företag och dess handelsagent eller mellan en huvudman och dess mellanman. Vid tillämpningen av artikel 81 EG är frågan huruvida en

huvudman och huvudmannens mellanman eller handelsagent utgör en ekonomisk enhet, såtillvida som den sistnämnde är ett hjälporgan som ingår som en enhet i den förstnämndes företag, väsentlig vid bedömningen av huruvida ett uppträdande omfattas av denna artikel. En mellanman som bedriver en verksamhet för sin huvudmans räkning kan i princip anses som ett hjälporgan som ingår i huvudmannens företag och som är skyldigt att följa huvudmannens instruktioner, och denne bildar således i likhet med en handelsanställd en ekonomisk enhet tillsammans med huvudmannens företag.

Det förhåller sig annorlunda i de fall avtalen som ingåtts mellan huvudmannen och dennes agenter ålägger eller erbjuder de sistnämnda uppgifter som ekonomiskt liknar dem som en självständig näringsidkare fullgör; eftersom agenterna därmed påtar sig ekonomiska risker i samband med försäljning eller genomförandet av avtal som slutits med tredje man. Agenterna kan enbart förlora sin ställning som oberoende ekonomiska aktörer när de inte tar någon av de risker som följer av de avtal som har förhandlats fram för uppdragsgivarens räkning och uppträder som ett hjälporgan som är integrerat i uppdragsgivarens företag. När en agent, även om den

utgör en egen juridisk person, inte självständigt kan bestämma sitt agerande på marknaden, utan tillämpar de instruktioner som huvudmannen ger den, är således de förbud som föreskrivs i artikel 81.1 EG inte tillämpliga på förhållandet mellan agenten och huvudmannen, som tillsammans bildar en ekonomisk enhet.

avtalet löpt ut används för att underlätta förvärv av äganderätten till motorfordon som fortfarande är nya utanför det exklusiva distributionssystemet.

(se punkt 153)

(se punkterna 85–88)

3. Det framgår av definitionen av begreppet återförsäljning i artikel 10.12 i förordning nr 1475/95 om tillämpning av fördragets artikel [81].3 på vissa grupper försäljnings- och serviceavtal för motorfordon, att leverantören inte kan utnyttja möjligheten att förbjuda distributörerna att leverera till fysiska eller juridiska personer som skall likställas med återförsäljare annat än när de sistnämnda säljer nya motorfordon. Syftet med att likställa leasing med återförsäljning är att möjliggöra för leverantören att skydda sitt distributionssystem genom att förhindra att ett leasingavtal som innehåller villkor om överförande av äganderätten eller förköpsrätt innan

4. Kommissionen skall meddela berörda företag och företagssammanslutningar de anmärkningar som framställts mot dem. Vidare skall kommissionen i sina beslut endast ta upp sådana anmärkningar över vilka de sistnämnda har haft tillfälle att yttra sig i fråga om huruvida de faktiska omständigheter, anmärkningar och förhållanden som framförts av kommissionen verkligen föreligger och är relevanta.

Meddelandet om anmärkningar skall innehålla en redogörelse för anmärkningarna som är tillräckligt klar, om än kortfattad, för att de som berörs verkligen skall kunna få kännedom om vilka beteenden kommissionen klandrar dem för. Det är nämligen endast under denna förutsättning som meddelandet om anmärkningar kan fylla den funktion som avses i gemenskapsförordningarna, och som består i att tillhandahålla samtliga uppgifter som företagen behöver för att på ett ändamålsenligt sätt kunna försvara sig innan kommissionen fattar ett slutligt beslut. Detta krav

iakttas om parterna i beslutet inte anklagas för andra överträdelser än dem som nämns i meddelandet om anmärkningar och om det i beslutet endast tas hänsyn till faktiska omständigheter som parterna haft tillfälle att yttra sig över. Det slutliga beslutet behöver dock inte nödvändigtvis vara en kopia av redogörelsen för anmärkningarna.

Så länge det i meddelandet om anmärkningar tydligt anges vilken typ av överträdelse av konkurrensreglerna det berörda bolaget anklagas för och de huvudsakliga omständigheter som åberopas i det avseendet, kan det berörda bolaget bemöta anklagelsen och göra sina rättigheter gällande. En senare redogörelse för anmärkningarna i kommissionens beslut, vari ett ekonomiskt avtal kvalificeras som vertikalt eller horisontellt, innebär inte någon substantiell ändring av anmärkningarna i förhållande till meddelandet om anmärkningar.

(se punkterna 188, 189 och 192)

aktuella företagen har gett uttryck för sin gemensamma vilja att agera på marknaden på ett bestämt sätt.

Kriterierna för samordning och samarbete innebär inte alls ett krav på att en verklig plan utarbetas, utan skall förstås mot bakgrund av den egentliga grundtanken bakom fördragets konkurrensregler. Denna grundtanke är att samtliga ekonomiska aktörer självständigt skall bestämma den affärspolicy de har för avsikt att följa på den gemensamma marknaden. Även om det är riktigt att detta självständighetskrav inte utesluter att de ekonomiska aktörerna har rätt att på ett förståndigt sätt anpassa sig till konkurrenternas konstaterade eller förväntade beteende, utgör det emellertid ett klart hinder för direkta eller indirekta kontakter mellan sådana aktörer, som har till syfte eller resultat antingen att påverka en aktuell eller potentiell konkurrents marknadsbeteende eller att för en sådan konkurrent avslöja hur den berörde aktören själv har beslutat att agera eller planerar att agera på marknaden.

5. Det är fråga om avtal i den mening som avses i artikel 81.1 EG så snart de

(se punkterna 199 och 200)

6. Vid en tvist avseende förekomsten av en överträdelse av konkurrensreglerna ankommer det på kommissionen att förete bevisning om de överträdelser den har konstaterat och fastställa vilken bevisning som krävs för att på ett tillfredsställande sätt visa förekomsten av de faktiska omständigheter som utgör en överträdelse.

mening som avses i artikel 81.1 EG, utan att den nödvändigtvis är bindande för de berörda medlemmarna, om det följs av de medlemmar som omfattas av beslutet.

(se punkt 210)

Om kommissionen har lyckats visa att ett bolag har deltagit i sammanträden mellan bolag som är uppenbart konkurrensbegränsande åvilar det emellertid bolaget att anföra omständigheter som visar att det deltog i nämnda sammanträden utan någon som helst konkurrensbegränsande inställning genom att styrka att det förklarade för sina konkurrenter att det deltog i sammanträdena med en annan inställning än dessa. I avsaknad av dylik bevisning till styrkande av ett sådant avståndstagande kan inte den omständigheten att företaget inte rättar sig efter resultaten av möten innebära att företagets ansvar på grund av att det har deltagit i den konkurrensbegränsande samverkan bortfaller.

8. En konkurrensbegränsande samverkan som berör en medlemsstats hela territorium genom själva sin karaktär har till resultat att förstärka avskärmningen av marknaderna på nationell nivå och hindrar följaktligen den ekonomiska växelverkan som eftersträvas i fördraget.

(se punkt 212)

(se punkterna 201 och 202)

7. En handling kan anses vara ett beslut av en företagssammanslutning i den
9. Den omständigheten att dotterbolaget är en särskild juridisk person räcker inte för att det skall kunna uteslutas att moderbolaget skall ansvara för dotterbolagets agerande. Så är särskilt fallet när dotterbolaget inte självständigt bestämmer sitt agerande på marknaden, utan i huvudsak tillämpar instruktioner som det får av moderbolaget.

Om kommissionen inte kan styrka moderbolagets ansvar enbart på den grunden att det är ensamägare, kan den grunda sitt beslut angående moderbolagets ansvar för dotterbolagets agerande på den omständigheten att det varken har bestritt att det kunde ha ett avgörande inflytande över sitt dotterbolags handelspolitik eller styrkt sitt påstående att dotterbolaget agerade självständigt. När dotterbolaget är helägt finns det skäl för kommissionen att utgå ifrån att moderbolaget har ett avgörande inflytande över dotterbolagets agerande, i synnerhet om moderbolaget under det

administrativa förfarandet uppgav sig vara den enda motparten bland bolagen i koncernen.

Under dessa förhållanden ankommer det på moderbolaget att kullkasta denna presumtion genom tillräcklig motbevisning.

(se punkterna 218–220)